

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2016.1.27.
COM(2016) 40 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**a Bulgária által az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében elért
eredményekről**

{SWD(2016) 15 final}

1. BEVEZETÉS

Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmust 2007-ben, Bulgária Európai Unióhoz való csatlakozásakor hozták létre. Megállapodás született, hogy a kulcsfontosságú területeken további erőfeszítésekre van szükség a hiányosságok kezelése érdekében az igazságügyi reform, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén. Azóta az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült jelentések bemutatják a Bulgária által elért előrehaladást és arra törekednek, hogy célzott ajánlások révén támogassák a bolgár hatóságokat erőfeszítéseik összpontosításában. A Bizottság jelentései¹ és a Miniszterek Tanácsának következtetései² feltérképezték a bulgáriai előrelépéseket, és ajánlásokat tartalmaztak a jövőre nézve. A mostani jelentés összefoglalja az elmúlt évek során tett lépéseket, és ajánlásokat tesz a következő teendőkre. A jelentés a Bizottság által végzett alapos elemzés eredménye, amely a bolgár hatóságokkal, a civil társadalommal és más érdekelt felekkel folytatott együttműködésen alapul. A Bizottság emellett a többi tagállam bírósági szakértőinek célzott segítségére is támaszkodott a gyakorló jogászok álláspontjának megjelenítése céljából.

Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült 2015-ös jelentés az elmúlt években elért haladást lassúnak értékelte, és a tanácsi következtetések hangsúlyozták, hogy „a reformok megvalósítása és a kézzelfogható előrelépés érdekében Bulgáriának meg kell szilárdítania és meg kell erősítenie politikai akaratát”³. A jelentés ugyanakkor olyan területekre hívta fel a figyelmet, amelyeken a problémákat már felismerték és megkezdődött a megoldások feltérképezése. Mindez két átfogó reformstratégia indításához vezetett, amelyek központjában az igazságügyi reform, illetve a korrupció elleni küzdelem áll. 2015 számos meghatározó mozzanatának pontosan e két stratégia volt a kiindulópontja, és 2016-ban változatlanul fontos viszonyítási alapként fognak szolgálni. A haladás fő próbatétele az lesz, hogy Bulgária képes-e konkrét eredményekre váltani a stratégiában foglalt kötelezettségvállalásokat. A reformtörekvések kapcsán felmerülő nehéz esetek és akadályok kezelése meghatározó tényező a bolgár polgárok és az uniós partnerek bizalmának kiépítésében, valamint annak megállapításában is kulcsfontosságú, hogy milyen mértékben gyökeresedtek meg a reformok. Ez elengedhetetlen a reformfolyamat alapvető célkitűzésének megvalósításához, vagyis a fenntartható változás eléréséhez.

A Bizottság továbbra is támogatja Bulgáriának az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus céljainak eléréséért tett erőfeszítéseit. Bulgária az európai strukturális és beruházási alapok révén már jelenleg is több területen részesül támogatásban⁴. Ezen túlmenően a Bizottság 2015-ben új eszközt hozott létre: a Strukturálisreform-támogató Szolgálat az uniós tagállamok reformtörekvéseihez nyújt technikai segítséget a legkülönbébb területeken. A tagállamok és a nemzetközi szervezetek további támogatást is nyújtanak, gyakran a bolgár civil társadalommal karöltve. Az effajta szerepvállalás a nyitott és demokratikus társadalom része, és lényegesen előmozdíthatja a bolgár reformtörekvéseket. A Bizottság üdvözli, hogy Bulgária – amint azt a bolgár miniszterelnök kifejtette – érdeklődést

¹ A korábbi jelentések elérhetősége: http://ec.europa.eu/cvm/progress_reports_en.htm.

² A Tanács legutóbb 2015. március 17-én fogadott el ilyen következtetéseket.

³ 7281/15, 3. o. http://ec.europa.eu/cvm/key_documents_en.htm

⁴ A 2007–2013-as programozási időszakban a közigazgatási kapacitásra vonatkozó operatív program keretében 51 millió EUR-t különítettek el a bíróságok pályázati felhívásaira. A bíróságok és ügyészségek részéről e forrás igénybevétele mérsékelt volt, így a teljes összegből 25 millió EUR-ra kötöttek szerződést. A 2014–2020-as új programozási időszakban már prioritási tengelyként szerepel az igazságszolgáltatás, amely számára 30,1 millió EUR költségvetési juttatást irányoztak elő.

mutat további technikai segítség igénybevétele iránt⁵, és arra ösztönzi az országot, hogy teljes mértékben aknázza ki az összes rendelkezésre álló lehetőséget.

2. A BULGÁRIAI REFORMFOLYAMAT JELENLEGI ÁLLÁSA

2.1. Az igazságszolgáltatás reformja

Az igazságszolgáltatás függetlensége, elszámoltathatósága és feddhetetlensége

Már az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült 2015-ös jelentésben is említésre került, hogy az igazságügyi reformstratégia a következő évekre szóló átfogó és részletes tervet jelent. Miután a bolgár nemzetgyűlés 2015 januárjában jóváhagyta a reformstratégiát, a kormány számos, az igazságügyi miniszter közvetlen irányítása alá tartozó területen konkrét nyomon követést kezdeményezett. A 2015-ben zajlott nyilvános vita során a Legfelsőbb Bírói Tanács reformját emelték ki a stratégia legfontosabb próbatételeként. A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács a bolgár igazságszolgáltatás kulcsfontosságú intézménye. Széles körű jogosítványokkal rendelkezik a bírák és ügyészek kinevezése, előléptetése és felügyelete terén csakúgy, mint az igazságszolgáltatás rendelkezésére álló költségvetés kezelésében. Emellett a nyilvánossággal való kapcsolattartásban az igazságszolgáltatást képviseli, és központi szereppel bír az igazságszolgáltatás egészéhez való lakossági hozzáállás alakításában. Az igazságszolgáltatás iránti közbizalom továbbra is alacsony⁶.

A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács működése ezért meghatározó jelentőséggel bír. A jelenlegi rendszerből adódó konkrét aggályok egyike, hogy a bírakat és az ügyészeket illető személyi és fegyelmi kérdések egyazon struktúrán belül dőlnek el. Noha a bírói tanácsok felépítésének nincs egy egyedülként követendő, hivatalos modellje, az világossá vált, hogy a bírák és az ügyészek egyaránt helyénvalónak tartanak, ha az ehhez kapcsolódó döntéseket a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács bíráiból és ügyészeiből álló vegyes csoportok hoznák. Ami Bulgáriát illeti, a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácsban sok a politikai kinevezett, így a jelenlegi modell kifejezetten aggályos az igazságszolgáltatás függetlensége és a bírákra való esetleges nyomásgyakorlás szempontjából. Ez állt a reformstratégiában szereplő azon javaslat háttérében, miszerint a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácson belül két különálló testületet kell létrehozni a két igazságszolgáltatási ág személyi kérdéseinek eldöntésére.

Egy kiterjedt vita eredményeként tavasszal arra a következtetésre jutottak, hogy a javasolt változások némelyike alkotmánymódosítást tesz szükségessé. A nemzetgyűlés 2015 decemberében jóváhagyta a szükséges módosításokat. Bár ezek szövege néhol lényegesen eltért a kormány eredeti javaslatától⁷, elfogadásuk mégis fontos lépésnek tekinthető a

⁵ Bulgária miniszterelnökének nyilatkozata az Európai Tanács 2015. december 17-i ülése alkalmával.

⁶ Az igazságszolgáltatás iránti közbizalom alacsony szintjét közvélemény-kutatások és felmérések támasztják alá. A bolgár lakosság döntő többsége (2014-ben 96 %) úgy véli, hogy az igazságszolgáltatásban tapasztalható hiányosságok fontos problémát jelentenek (406. sz. Eurobarométer gyorsfelmérés, 2015. január, 9. o.); lásd még: a World Justice Project 2015-ös *jogállamisági index jelentése* (70. o.): http://worldjusticeproject.org/sites/default/files/roli_2015_0.pdf, valamint a Világgazdasági Fórum *globális versenyképességi jelentése*, 124–125. o. <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2015-2016>.

⁷ A parlamenti kvóta jelöltjei közül egy személy az utolsó pillanatban végzett átcsoportosítás eredményeként az ügyészi kamarából átkerült a bírói kamarába, ami az igazságügyi miniszter lemondásához vezetett, a legjelentősebb bírói szakmai szövetségek pedig tüntetést szerveztek. Ez a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási

Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács reformja felé. A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácson belüli két döntéshozó kamara létrehozásán túl az Igazságszolgáltatási Felügyelet (ISJC) jogosítványait is megerősítik a bírák összeférhetetlenségi ügyeinek és jogellenes meggazdagodásának kivizsgálása terén⁸. A következő lépés a reform végrehajtása, ami az igazságszolgáltatási rendszerről szóló törvény módosítását jelenti. A kormány jogalkotási csomagot készített elő, amelyet 2015 tavaszán nyilvános konzultációra bocsátott, ám a csomag jóváhagyását az alkotmánymódosításról folyó vita lezárultáig elhalasztották⁹.

Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült korábbi jelentésekben tartós aggályként merült fel, hogy a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács képes-e megfelelni az igazságszolgáltatási függetlenség és feddhetetlenség öreként betöltött szerepének. A viták olyan kérdésekhez kapcsolódtak, mint például a bírói kinevezési eljárások átláthatóságának hiánya, a fegyelmi eljárásokkal összefüggő következtelen gyakorlatok, valamint a bírósági ügyek véletlenszerű elosztásának esetleges manipulációjára vonatkozó bejelentések nyomon követésének hiánya. Mindehhez társult a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács közvetlen politikai befolyásoltságának problémája. Az említett aggályok 2015-ben összességében vegyes képet mutatnak. Az év elején a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács kinevezte a Legfelsőbb Semmítőszék új elnökét. Az új elnök felkészülten kiállt a reform mellett, és a jelek szerint a bírói kar tiszteletet tanúsít iránta¹⁰. Tavasszal a szófiai városi bíróság élére is új vezetőség került, miután a korábbi vezetés a bíróságot övező botrányok közepette lemondásra kényszerült¹¹. Mindazonáltal a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács egyéb kinevezései változatlanul kérdéseket vetnek fel az átláthatóság hiányát és az esetleges jogtalan befolyásolást illetően. A szófiai fellebbviteli bíróság elnöki posztja immár csaknem két éve betöltetlen. Bár volt olyan jelölt, akit a bírósági bírák kifejezetten támogattak, a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács nem biztosította a kinevezéshez szükséges többséget¹². A kinevezések tekintetében nincsenek egyértelmű értékelési kritériumok, ami kételyekre adhat okot a kinevezési eljárások objektivitásával kapcsolatban.

A bírói karon belüli korrupcióra és befolyással való üzérkedésre vonatkozó súlyos gyanúsításokat csupán belső és külső nyomás hatására vizsgálták ki – a hatóságok nem voltak képesek vagy hajlandók proaktív vizsgálatokat indítani. Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült legutóbbi jelentés kiemelte a szófiai városi bíróság összefüggésében 2014 végén felfedett szabálytalanságokat, és azt is megemlítette, hogy a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács első reakciójában alacsony prioritású kérdésként utalt az ügyre.¹³ A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács lépéseket tett annak érdekében, hogy

Tanács bírói kamarájának fokozódó politikai befolyását és ugyanakkor a főügyészség csökkenő elszámoltathatóságát jelképezte.

⁸ Emellett a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácsban visszavonták a személyzeti kérdésekre vonatkozó titkos szavazás követelményét, továbbá a parlamenti kvóta tagjainak megválasztása tekintetében bevezették a kétharmados többség szabályát.

⁹ Következésképpen más érdemi változásokat is megtartottak (lásd alább).

¹⁰ Amikor a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács etikai bizottság fegyelmi eljárás indítását fontolgatta Panov elnök ellen – mivel az elnök egy beszédében bírálta az igazságszolgáltatási reform nem kielégítő támogatottságát –, több mint 200 bíró aláírásával támogatta az elnököt.

¹¹ A Legfelsőbb Semmítőszék új elnökének szerepvállalása elősegítette ezt a folyamatot.

¹² A legutóbbi – 2015 decemberében lefolytatott – eljárásba beavatkozott a bolgár bírák országos szövetsége, és bírálta a jelölttel kapcsolatos, politikai szintű nyilvános nyilatkozatokat. Ez a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács egyéb közelmúltbeli, visszásnak tartott döntéseire is felhívta a figyelmet.

¹³ COM(2015) 36 final, 4–5. o.

javuljon Bulgáriában a bírósági ügyek véletlenszerű elosztásának gyakorlati megvalósítása: 2015 októberében új, központi informatikai rendszert vezettek be a teljes bírói kar számára. Ez elősegítheti az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült korábbi jelentésekben újra és újra kiemelt probléma kezelését. Ugyanakkor a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács elzárkózott attól, hogy állást foglaljon a szófiai városi bíróság magas rangú bírái által elkövetett súlyos törvénysértésekre vonatkozó állításokról¹⁴. Fegyelmi intézkedésekre csak jóval később került sor, miután egyes esetekkel az igazságügyi miniszter volt kénytelen foglalkozni¹⁵.

A média 2015 őszén beszámolt a szófiai városi bíróságon belül felfedett szabálytalanságok két fő érintettje¹⁶ közötti párbeszédéről készült állítólagos hangfelvételtől, ami nyomán még inkább elharapódzott a kialakult vita. A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács és az ügyészség a független vizsgálatra vonatkozó többszöri felszólítást¹⁷ követően bejelentette, hogy megvizsgálja a hangfelvételek tartalmát¹⁸. Az eljárás hitelessége szempontjából kulcsfontosságú lesz, hogy mindent megtegyenek a vizsgálatok átlátható és pártatlan végrehajtásáért¹⁹.

2015 tavaszán – miután a tisztség több éve betöltetlen volt – a nemzetgyűlés megválasztotta az Igazságszolgáltatási Felügyelet új főfelügyelőjét. Az eljárás egyes szakaszainak meghatározása átláthatóbb volt, és a civil társadalom is javasolhatott jelölteket. Szintén ezt a megközelítést alkalmazták az új felügyelői testület választási eljárásában, amely tavaly ősszel indult és még jelenleg is folyamatban van²⁰. Ez az eljárás kiemelt jelentőséggel bír, hiszen a felügyelet erősebb szerepet fog játszani a bírói karon belüli feddhetetlenségi ügyek és korrupciógyanús esetek kezelésében. Fontos, hogy a feladatainak hatékony ellátásához szükséges valamennyi erőforrás a felügyelet rendelkezésére álljon.

A jogi keret reformja

A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács folyamatban lévő reformja csak egy – bár rendkívül fontos – eleme Bulgária új igazságügyi reformstratégiájának. A stratégia átfogó dokumentum, amely célkitűzések széles körét foglalja magában – ezek közül több jogszabály-módosítást tesz szükségessé. Amint azt a fentiekben említettük, az igazságszolgáltatási rendszerről szóló törvénnyel kapcsolatos módosításcsomag már elkészült, és a nemzetgyűlés várhatóan rövid időn belül dönthet róla. A csomag számos területet érintő módosításokat tartalmaz, amelyek célja, hogy javuljanak az igazságszolgáltatási rendszer irányításának különböző aspektusai. Sok javaslat az egyszerű bíróságok helyzetének megerősítése felé mutat, ami az átláthatóság

¹⁴ A két fő érintett már nem tölt be bírói tisztséget a városi bíróságban.

¹⁵ Ezek az események ismételt aggályokat vetettek fel a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács fegyelmi döntéseire vonatkozó egyértelmű normák hiánya kapcsán.

¹⁶ A szófiai városi bíróság korábbi elnöke és egy másik bíró – jelenleg mindkettőjük ellen bünyügyi nyomozás folyik.

¹⁷ Többek között a bírák szövetsége, az igazságügyi miniszter és a Legfelsőbb Semmitőszék elnöke is független vizsgálat indítását szorgalmazta.

¹⁸ A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács január 14-én – bár vitatott körülmények között – lezárta a vizsgálatot. A bírák szövetsége nyílt levélben bírálta az eljárást az átláthatóság hiányára hivatkozva.

¹⁹ Ebben az összefüggésben konkrét problémaként merül fel, hogy egyes médiumok agresszív és polarizáló kampányt folytatnak, amely sokszor az igazságszolgáltatás egyéni szereplői ellen irányul. A fegyelmi eljárások vagy bünyügyi nyomozások során a kiegyensúlyozatlan médiatudósítások további kihívás elé állítják az igazságügyi hatóságokat.

²⁰ A tíz álláshelyre összesen húsz jelöltet állítottak, akik közül többen az igazságszolgáltatásban vagy szakmai szövetségekben tevékenykednek. A nemzetgyűlésben esedékes végső szavazásra még nem került sor.

és a függetlenség fokozását célozza. Más módosítások az igazságügyi tisztviselők szakmai pályájának szabályozása vagy a számukra nyújtott szakképzésre vonatkozó szabályok tekintetében azonosított javítások végrehajtását szolgálják. Egyes módosítások az átláthatóságot, a minőséget és a hatékonyságot javító új technológiák bevezetéséhez szükségesek (e-igazságügy). Az év folyamán az igazságszolgáltatás már széles körűen megvitatta a javaslatokat. 2016-ban kulcsfontosságú próbatétel lesz Bulgária számára, hogy milyen eredményeket képes elérni a módosítások elfogadása terén²¹.

A büntető törvénykönyvet és a büntető eljárásjogi törvénykönyvet illetően szintén folyamatban van a jogszabály-módosítások előkészítése. Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült korábbi jelentések rámutatnak, hogy a ha törvénykönyvek megreformálásáról folytatott alapvető vita túl hosszú nyúlik, az veszélybe sodorja a sürgetőbb és célirányos változások megvalósítását²². Az elmúlt öt év során az egymást követő kormányok több alkalommal is megkísérelték a büntető törvénykönyv megreformálását, e törekvések azonban egyelőre nem jártak sok sikerrel²³. A kormány 2015-ben új eszmecsere-folyamatot kezdeményezett a büntetőpolitika átfogó reformjáról²⁴. A folyamat célja egy átfogó reform megvalósítása, amihez körültekintő elemzésre és előkészítésre, valamint az igazságszolgáltatásra és a jogi szakmákra is kiterjedő, széles körű konzultációra van szükség. Mindeközben a bolgár hatóságok elismerték, hogy gyors előrelépésre van szükség bizonyos célzott módosításokat illetően is – konkrétan kezelni kell a büntetőeljárás tárgyalási szakaszában késedelemhez vezető problémákat, és támogatni kell a korrupciós bűncselekmények elkövetőinek büntetőeljárás alá vonását. A legégetőbb hiányosságok kezelése érdekében már elfogadtak néhány módosítást, ám ezek gyakorlati hatásai még nem érzékelhetők²⁵.

Az igazságszolgáltatás minősége és hatékonysága

Az igazságszolgáltatás minősége és hatékonysága szempontjából azt kell a legfőbb meghatározó tényezőnek tekinteni, hogy a rendszer egésze milyen mértékben biztosít megfelelő igazságszolgáltatást – azaz a polgárok bíznak-e abban, hogy az igazságszolgáltatási rendszer méltányos jogorvoslatot nyújt, a bűncselekmények elkövetőit hatékonyan büntetőeljárás alá vonják, valamint az igazságszolgáltatás a törvényekkel összhangban valósul meg úgy, hogy az érzékelhető is legyen.²⁶ Az idén nagy hangsúlyt kaptak az erre vonatkozó aggályok, mikor az Emberi Jogok Európai Bírósága kijelentette, hogy „már több mint 45, Bulgáriát elmarasztaló ítéletben rámutatott, hogy a hatóságok nem tettek eleget a hatékony nyomozás végrehajtására vonatkozó kötelezettségüknek, és véleménye szerint a visszatérő hiányosságok rendszerszintű problémára engednek következtetni”.²⁷ Bár egyértelműen a

²¹ Az igazságszolgáltatási reformstratégia végrehajtása céljából újonnan létrehozott tanács hasznos fórumot nyújt majd az előbbieken bemutatott, illetve egyéb kezdeményezések ösztönzéséhez, valamint az igazságügyi reformstratégia különféle vonatkozásai tekintetében elért haladás nyomon követéséhez.

²² COM(2015) 36, 10. o.

²³ Az előző kormány által 2014-ben kidolgozott, a büntető törvénykönyvre vonatkozó reformtervezet nem volt sikeres, mivel elmaradt a várakozásoktól, és a nemzetgyűlést röviddel a tervezet előterjesztése után feloszlatták.

²⁴ A kormány igazságügyi reformstratégiája a büntetőpolitika szélesebb körű reformját irányozza elő, és az igazságügyi minisztériumon belül már folyamatban van az ehhez kapcsolódó munka.

²⁵ Lásd a lenti 9. oldalt a vádlottak szökése kapcsán, valamint a Technikai jelentés 3.2. és 6.2. szakaszát.

²⁶ Lényeges például, hogy egyes, határokon átnyúló bűnesetek tekintetében Bulgária sokkal lassabban halad előre, mint más tagállamok.

²⁷ *A bűnügyi nyomozások hatékonyságának hiánya – rendszerszintű probléma Bulgáriában* [ECHR 070 \(2015\)](#)

bűnüldözés egészét érintő kérdésről van szó, az is világos, hogy az ügyészségen és a bírói karon belüli problémák továbbra is fennállnak.

Az igazságszolgáltatás napi szintű irányítása – beleértve a kinevezéseket, az előléptetéseket, a képzést, a fegyelmi eljárásokat és a bírói karra, illetve az igazságügyi hatóságokra háruló munkaterhelés kezelését – a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács feladata. Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült korábbi jelentések hangsúlyozták, hogy a munkateher bíróságok közötti egyenlőtlen megoszlása problémát jelenthet az bírósági eljárás minősége és hatékonysága, valamint adott esetben a bírák függetlensége szempontjából is²⁸. Főként a nagyobb bíróságok túlterheltek – különösen igaz ez a szófiai bíróságokra –, míg más bíróságok munkaterhelése alacsony. A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács a korábbi évekhez hasonlóan 2015-ben újra megkísérelte kezelni a bíróságok munkaterhelése közötti különbségeket; a túlterhelt bíróságokon új álláshelyeket nyitottak meg, a kis munkaterhelésű bíróságokon pedig álláshelyeket szüntettek meg. Mindazonáltal ezen intézkedés hatásai egyelőre mérsékeltek. Egy átfogóbb megoldás előkészítésének keretében a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács egy albizottsága megkezdte a munkaterhelés összehangolt szabályainak kidolgozását, valamint széles körű társadalmi-gazdasági elemzést készített a regionális bíróságokról. Az elemzés 2015-ben lezárult, így most már alapot nyújthat a humánerőforrások következetesebb kezeléséhez, és akár a bíróságok szervezeti felépítésének átalakításához is. A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács első lépésként a regionális bíróságok felépítésére vonatkozó javaslatokat kíván előterjeszteni, amelyeket 2016 során nyilvános konzultációra bocsátanak. A munkaterhelés összehangolt új szabályainak köszönhetően a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács olyan adatokra is szert tenné, amelyek lehetővé teszik a rendszer más részeinek – így a kerületi vagy fellebbviteli bíróságoknak és a közigazgatási bíróságoknak az – ésszerűsítését. Az összehangolt szabályok azonban már ilyen reformok nélkül is jobb kiindulópontot jelentenek a humánerőforrások megfelelő elosztásához a rendszer különböző részei közötti. Az ilyen döntések ugyan sok esetben érzékeny kérdések, ugyanakkor egy szűkös forrásokkal bíró környezetben elősegítik a minőség és hatékonyság átfogó javítását²⁹.

Általánosabban fogalmazva számos területen irányítási döntések révén kell biztosítani az igazságügyi reformstratégia nyomon követését. Az e-igazságügy bevezetése kiemelkedő jelentőségű példája annak, hogy a jogalkotási és irányítási döntéseknek összhangban kell állniuk. Meghatározó feladat az e-igazságügy megfelelő végrehajtásához szükséges összetett irányítási és technikai eljárások kezelésére alkalmas kapacitás kiépítése, többek között az adatvédelem és az adatbiztonság területén.

A fegyelmi eljárások területén szintén hasznosnak bizonyulhat a munkaterhelésre vonatkozó normák bevezetése, mivel objektív alapot nyújtana a szankcionáláshoz az eljárási határidők be nem tartása esetén³⁰. Az e területet érintő problémák azonban mélyebben gyökereznek, és a bírósági tisztviselők körében kialakult általános vélekedés szerint a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács döntései se nem átláthatók, se nem objektívek. A helyzetet a

²⁸ A magas munkaterhelés következtében előfordul, hogy a bírák nem képesek betartani a határidőket, így fegyelmi eljárás indulhat ellenük. Ez megkérdőjelezi a függetlenséget egy olyan környezetben, ahogy a fegyelmi eljárásokra vonatkozó normák olykor homályosnak tűnnek.

²⁹ Az igazságszolgáltatási költségvetés nagysága kapcsán nemrégiben kialakult feszültségek hozták felszínre ezt a kérdést. A pénzügyminisztérium csak azzal a feltétellel fogadja el a 2016-os költségvetés növelését, hogy intézkedéseket hoznak a következő évek költségvetési teljesítményének javítása céljából.

³⁰ Számos eljárás a kötelező eljárási lépések késedelmes végrehajtásával áll összefüggésben. Ezekben az esetekben ellenérvként gyakran utalnak a magas munkaterhelésre.

fegyelmi eljárásokra és a szankciókra vonatkozó világos normák lefektetésével lehetne orvosolni, továbbá azzal, hogy következetesebb tájékoztatást nyújtanak, elmagyarázva az egyes döntések és az általános normák közötti kapcsolatot. Az egyértelmű fegyelmi normák hiánya különös problémát jelent az olyan esetekben, amikor az eljárások az etikai kódex megsértésére vagy az igazságszolgáltatás hírnevét aláásó cselekedetekre utalnak³¹, ám a fegyelmi felelősség pontos mértéke kérdéses. Az ilyen esetekben fennáll annak a veszélye, hogy önkényes döntések születnek, amelyek visszatartó hatással lehetnek a nyilvánosság előtt jogszerű témákról beszélő bírákra.

Az ügyészség meghatározó szerepet játszik az igazságszolgáltatási rendszerben. A kormány igazságügyi reformstratégiájának egyik célkitűzése a független elemzésen alapuló, széles körű ügyészségi reform. Az ügyészségi reform fő céljai közé tartozna a fokozott kezdeményezőkészség és felelősségérzet kialakítása egy kevésbé hierarchikus kultúra révén, valamint a teljes ügyészség elszámoltathatóságának és az ügyészségbe vetett közbizalomnak az erősítése. A reform az elmúlt években megtett lépésekre, valamint a bolgár büntetőpolitika tervezett reformjára épülne. A mélyreható ügyészségi reform iránti igény abból ered, hogy a magas szintű korrupciós és szervezett bűnözési ügyekben továbbra sem születtek meggyőző eredmények³². Az ügyészségi reform ugyancsak visszatérő témája a Bulgáriában tevékenykedő független megfigyelők közötti tárgyalásoknak. Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült jelentések több ízben is kifejtették, hogy objektív elemzést kellene készíteni arról, hogy mely konkrét magas szintű ügyeket nem tudták sikeresen lezárni, hiszen ez lenne a legjobb módja a jövőbeni intézkedések világos meghatározásának.

2.2. Korrupció

Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében Bulgária számára meghatározott negyedik és ötödik referenciaérték a korrupció elleni hatékony intézkedésekre vonatkozik, amelyek egyúttal a magas szinten elkövetett korrupcióra és általánosabb értelemben a közintézményeken belüli korrupcióra is kiterjednek. Bulgária folyamatosan azon uniós tagállamok között szerepel, ahol a korrupció érzékelt szintje a legmagasabb, és a korrupciót tekintik a bulgáriai üzleti tevékenység egyik legfontosabb akadályának³³. Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült korábbi jelentések rámutattak az e területen tett erőfeszítések hiányosságaira³⁴. A korrupció elleni küzdelem érdekében létrehozott intézményeket a szétaprózódás, a koordináció hiánya és az eltérő felkészültségi szint jellemezte.

2015-ben a bolgár hatóságok végre tudomásul vették a problémát, és a kormány új átfogó országos stratégiát fogadott el a korrupció leküzdésére. Ez a stratégia jelentős lépésnek tekinthető, mivel világosan bemutatja a kihívásokat, és egy sor konkrét intézkedésre tesz javaslatot az azonosított problémák megoldása érdekében. Most a stratégia végrehajtásának biztosítása jelenti a kihívást³⁵. A nemrégiben létrehozott nemzeti koordinációs tanács

³¹ Az igazságszolgáltatási rendszerre vonatkozó törvény 307. cikke szerint fegyelmi vétségekről van szó.

³² Úgy tűnik, hogy egyes esetekben – ideértve az uniós alapokat érintő bizonyos eseteket is – az ügyészség nem hajlandó előmozdítani a nyomozásokat. (Technikai jelentés, 24–25. o.)

³³ Technikai jelentés, 18. o.

³⁴ A korábbi bolgár antikorrupciós stratégia végrehajtásának hiányosságaira a bolgár hatóságok által készített, 2015 elején véglegesített értékelés is rámutatott. Lásd: COM(2015) 36, 7. o.

³⁵ A múltban a szakpolitikai nyomon követésnek és a végrehajtás ellenőrzésének a hiányát sorolták a korrupcióellenes politikával kapcsolatos problémák közé.

küldetése az intézkedések összehangolása és a haladás nyomon követése. Ugyanakkor a nemzeti koordinációs tanács továbbra is szakpolitikai szintű intézmény, amelynek eredményes működéséhez a legmagasabb szintű politikai támogatásra és hatékony működési struktúrára van szükség. Az új megközelítés politikai támogatottsága kérdésessé vált, mivel a kormány által javasolt új antikorrupciós törvény 2015 szeptemberében már első olvasatban elakadt a nemzetgyűlésben. A törvénytervezet arra irányult, hogy az új megközelítést szilárd intézményi alapokkal támassza alá: rendelkezik egy egységes antikorrupciós hatóság létrehozásáról, amelynek feladata a magas rangú tisztviselők összeférhetlenségi és vagyonyilatkozatainak ellenőrzése, valamint a lehetséges korrupció és jogellenes meggazdagodás eseteinek kivizsgálása lesz³⁶. A törvénytervezet emellett magában foglalja a köztisztviselők összeférhetlenségének és magánvagyonának ellenőrzési rendszerére vonatkozó reformot is.

A tervezet szeptemberi elutasítása meglepetésként érte a kormányt, és a magas rangú köztisztviselők közötti korrupció kezelését célzó fő kezdeményezés további elhalasztását eredményezte. A kialakult viták során gyakran merült fel a névtelen jelzések használatának kérdése, mivel félreértésekre adott okot, hogy lehetőség van a névtelen jelzések fogadására, miközben a bíróságon használt bizonyítékoknak egyértelműen azonosíthatónak kell lenniük. Noha a kormány ígéretet tett arra, hogy 2016 során előmozdítja a törvény elfogadását, a kezdeti sikertelensége kétséges teszi, hogy megfelelő konszenzus övezi-e a magas szinten elkövetett korrupció kezelésének és az új antikorrupciós stratégia érvényesítésének szükségességét. E jogszabály ismételt előterjesztése és elfogadása csakúgy, mint ezt követően az új intézmény létrehozása kulcsfontosságú próbatétel lesz Bulgária 2016-os elkötelezettségére nézve.

A bolgár kormány – antikorrupciós stratégiájának részeként – egy sor egyéb kezdeményezést indított a közigazgatásban tapasztalható korrupció általános kezelése céljából. Ezek közé tartozik a közigazgatási felületek reformja, a közbeszerzési rendszer javítására irányuló fellépés, továbbá az ágazati antikorrupciós tervek kidolgozása, amelyek megelőző intézkedéseket határoznak meg a hétköznapi korrupció kockázatának nagy mértékben kitett számos konkrét ágazatban³⁷. Ezen intézkedéseket folyamatosan nyomon kell követni, mindenekelőtt azokon a területeken, ahol jogszabály-módosításra van szükség³⁸.

Végül Bulgáriának meggyőző eredményeket kell felmutatnia a magas szinten elkövetett korrupciós ügyek sikeres kivizsgálása, az elkövetők büntetőeljárás alá vonása és a jogerős bírósági ítéletek meghozatala terén. Az ügyészség pragmatikusan állt hozzá a szervezeti átalakítás révén történő kapacitásbővítéshez és a többi illetékes szolgálattal való együttműködés szorosabbra fűzéséhez. A stratégia keretében tett legutóbbi lépés a szófiai városi ügyészség felülete alá tartozó, megerősített intézményközi egység áprilisi létrehozása volt. Az új testület küldetése a magas szinten elkövetett korrupció kivizsgálása és

³⁶ Az új intézmény szoros együttműködést folytat majd a vagyonekbezási bizottsággal és az ügyészséggel, ugyanakkor független közigazgatási vizsgálati hatáskörei is lesznek. Ezenkívül képes lesz szisztematikus válaszüntézkedéseket biztosítani a korrupciós gyanúsításokra, mivel egyetlen intézményben tömöríti a három meglévő intézményt: az összeférhetlenségi bizottságot, az antikorrupciós központot (BORKOR) és a nemzeti számvérvőszéknek a magánvagyon-nyilatkozatok ellenőrzésével foglalkozó részlegeit.

³⁷ A belügyminisztérium – a minisztérium átfogó reformja keretében – határozottan törekszik erre.

³⁸ A felületek vonatkozásában állítólag már elkészült a közigazgatási törvény módosítástervezte, ám ezt egyelőre nem terjesztették a nemzetgyűlés elé elfogadás céljából.

az elkövetők büntetőjogi felelősségre vonása³⁹. Már vannak arra utaló jelek, hogy az ilyen szakosított, szoros szolgálatközi együttműködés kedvező eredményekkel jár. Számos ügyet bíróság elé terjesztettek⁴⁰, és sok esetben folyamatban van a nyomozás. Mindazonáltal a magas szinten elkövetett korrupció felszámolását célzó bulgáriai erőfeszítések megítélése attól függ, hogy születnek-e jogerős bírósági határozatok, és végrehajtják-e azokat. A magas szinten elkövetett korrupciós esetekben hozott jogerős elmarasztaló ítéletek tekintetében egyelőre mérsékeltek az eredmények⁴¹.

2.3. Szervezett bűnözés

Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében meghatározott hatodik referenciaérték a szervezett bűnözés elleni küzdelemre vonatkozik. Bulgária 2012-ben létrehozta a szervezett bűnözéssel foglalkozó különös hatáskörű törvényszéket és ügyészséget, amely intézmények már elérték némi előrelépést a bíróság elé terjesztett ügyek, illetve az elítélések számát tekintve. Ugyanakkor a súlyos szervezett bűnözéssel kapcsolatos eljárásokat továbbra is hátráltatják a bonyolult rendelkezések és a formalista büntetőeljárások⁴². Változatlanul fennáll a tanúk súlyos megfélemlítésének jelensége, ami aláássa a hatékony eljárásokat. Bulgáriának egyelőre nem sikerült meggyőző eredményeket felmutatnia, amelyek bizonyítanák, hogy a súlyos szervezett bűnözéssel kapcsolatos ügyekben jogerős bírósági határozatok születnek, amelyeket végre is hajtanak. Nemrégiben újra megerősítést nyert, hogy komoly kihívásról van szó, miután több, egyértelműen a szervezett bűnözéssel összefüggésbe hozható gyilkosság történt. Az elmúlt néhány évben történt bérgyilkosságok közül sok még mindig megoldatlan ügy⁴³.

2015-ben Bulgária módosította az eljárásjogi törvényt, hogy kezelje az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült korábbi jelentésekben azonosított problémákat, azaz a bűnözők szökését és azt, hogy a szakosított ügyészség túl van terhelve a szervezett bűnözéshez nem kapcsolódó, kis horderejű ügyekkel. Jelenleg még túl korai lenne a módosítások hatásának értékelése. A bűnözők szökése kapcsán új, szervezeti jellegű problémákra derült fény, amelyek kezelése érdekében már megkezdődött a munka.

2012-ben Bulgária a bűncselekményből származó vagyon elkobzására vonatkozó törvényt is módosította. A korábbi jogszabály hatálya alá tartozó ügyek lezárása folyamatban van, és új ügyek váltják fel azokat, amelyek kapcsán az új törvény gyakorlati alkalmazása egy sor problémát hozott felszínre, amelyek ismét jogszabály-módosítást tesznek szükségessé. A vagyoneklobzási bizottság a problémák kezelésére részletes ajánlásokat dolgozott ki, amelyeket a nemzetgyűlésnek mielőbb véleményeznie kellene.

³⁹ Az új egység elődje két korábbi – 2013-ban, illetve 2014-ben felállított – egység, amelyek a bírák és ügyészek által elkövetett bűncselekmények, illetve a helyi korrupciós ügyek kivizsgálásával foglalkoztak.

⁴⁰ Ideértve többek között magas rangú tisztviselőket – például bírákat, ügyészeket és polgármestereket – érintő ügyeket is.

⁴¹ Megfigyelhető az a tendencia, hogy a magas rangú tisztviselők ellen súlyos törvénysértés vádjával indított ügyeket – bizonyíték hiányára vagy eljárási problémákra hivatkozva – a bíróságok később megsemmisítették vagy elhalasztották, vagy az ügyészség megszüntette.

⁴² A probléma lehetséges megoldásainak azonosítását célzó munka folyamatban van, és adott esetben jogszabály-módosításokra is szükség lehet. A témát a fenti 2.1. szakasz tárgyalja.

⁴³ Egy üzletember közelmúltbeli meggyilkolása nyomán a Bolgár Munkaadók és Gyáriparosok Szövetsége kemény hangú nyílt levelet tett közzé: <http://krib.bg/bg/news/Otvoreno-pismo-na-KRIB-do-Ministara-na-vatreshnite-raboti/>

A szervezett bűnözéssel foglalkozó szakosított vizsgálati szolgálat 2013 óta az Állami Nemzetbiztonsági Ügynökséghez (SANS) tartozott, majd 2015 elején visszakerült a belügyminisztérium ellenőrzése alá. A legutóbbi átszervezés a 2013. évinél gördülékenyebben zajlott, ám még így is okozott némi zavart. A jövőre nézve kulcsfontosságú, hogy a szervezett bűnözéssel foglalkozó igazgatóság rendelkezik-e a feladatainak ellátásához szükséges stabilitással és erőforrásokkal. Az átszervezés végrehajtásáról szóló jogszabályt illetően több jogi aggály is felmerült, mindennek előtt a szervezett bűnözéssel foglalkozó igazgatóság hatáskörének jogi meghatározása kapcsán, amely a jelek szerint indokolatlanul korlátozza az igazgatóság mozgásterét.

3. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

2015 során Bulgária jelentős lépéseket tett azért, hogy a reformfolyamat ismét lendületet kapjon egy olyan időszak után, amelyben a politikai instabilitás láthatóan visszatartotta a haladást. Az igazságügyi reformmal és a korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos két stratégia részletesen kidolgozott cselekvési tervet biztosít. Egyértelmű, hogy 2016 fő kihívása ezen stratégiák konkrét és kézzelfogható eredményekre váltása lesz. Több kezdeményezés indult, és ezek némelyike tényleges javulást eredményezett. Decemberben Bulgária alkotmánymódosítást hajtott végre. Bár a módosítások szövege néhol lényegesen eltért a kormány eredeti javaslatától, elfogadásuk mégis fontos lépésnek tekinthető a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács reformja felé. Most nyomon követésre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az igazságügyi reformban foglalt valamennyi változást jogszabályban is rögzítsék. Más kezdeményezések kudarcot vallottak, elsősorban az antikorrupciós stratégia, mivel a nemzetgyűlés elutasította az új egységes antikorrupciós hatóság létrehozását célzó törvénytervezetet. A kormány bejelentette, hogy újra elő kívánja terjeszteni a javaslat egy módosított változatát, ám az elutasítás a reformfolyamatra vonatkozó konszenzus hiányát tükrözi.

A magas szinten elkövetett korrupcióval és a szervezett bűnözéssel kapcsolatos ügyek lassú előrehaladása, valamint a konkrét – például a szófiai városi bíróságot 2014-ben övező – visszasságok bizonytalan kezelése és nyomon követése folyamatosan csökkenti a bolgár hatóságok igazságszolgáltatási képessége iránti közbizalmat. Az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapítása szerint rendszerszintű probléma áll fenn Bulgáriának a törvénysértések hatékony vizsgálatára vonatkozó kötelezettsége tekintetében. Ezt az álláspontot az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült számos jelentés is megerősíti, ám a bolgár hatóságok továbbra sem tanúsítanak kellő elszántságot a hiányosságok kezelése iránt. Számos, az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében készült 2015-ös jelentésben megfogalmazott ajánlás változatlanul érvényes.

A bírói függetlenséget illetően biztató jelenség, hogy egyes bolgár bírák nyilvánosan is kiálltak az igazságszolgáltatás reformja mellett. Ez a bolgár bírák és ügyészek körében kialakuló új, magabiztosabb kultúra egészséges megnyilvánulása. Az igazságszolgáltatás irányítása terén megvalósult néhány konkrét előrelépés. Ugyanakkor az igazságügyi kormányzás kulcsterületein még mindig nem kellően határozott a bolgár hatóságok fellépése.

A Bizottság várakozással tekint a Bulgáriával folytatandó szoros együttműködés elé, amelynek célja az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus célkitűzéseinek elérése. A Bizottság felkéri Bulgáriát, hogy tegyen intézkedéseket a következő területeken:

1. Az igazságszolgáltatás függetlensége, elszámoltathatósága és feddhetetlensége

Bulgária utat nyitott a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács reformja és az igazságszolgáltatási felügyelet megerősítése előtt. Ezeket a vállalásokat most át kell ültetni a gyakorlatba. Fontos, hogy azon az erőfeszítések se szűnjenek meg, amelyek a bírósági ügyek véletlenszerű elosztásával és a kinevezésekkel kapcsolatos hitelesség javítására irányulnak.

- Végre kell hajtani a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács reformját az igazságszolgáltatási rendszerről szóló törvény szükséges módosítása révén.
- Az Igazságszolgáltatási Felügyelet (ISJC) számára mihamarabb törvényes felhatalmazást és anyagi erőforrásokat kell biztosítani, hogy betölthesse szerepét a feddhetetlenség védelmezése és a korrupció felszámolása terén az igazságszolgáltatási rendszerben.
- A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácson és az Igazságszolgáltatási Felügyeleten belül megfelelő kapacitást kell kialakítani a bírósági ügyek véletlenszerű elosztására vonatkozó új rendszer alkalmazásának és biztonságának ellenőrzésére. Ezen intézményeknek átlátható módon kell lefolytatniuk a vizsgálatokat, illetve nyomon követniük az azonosított problémákat.
- A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácsnak meggyőző eredményeket kell felmutatnia a kinevezésekre vonatkozó átlátható és következetes döntéshozatal terén, az érdemekre és a feddhetetlenségre vonatkozóan egyértelmű normákat kell alkalmaznia, és a kinevezésekről idejében kell döntenie.
- Lehetővé kell tenni, hogy a szófiai városi bíróságon belüli magas szinten elkövetett korrupcióra vonatkozó különböző állításokat pártatlanul vizsgálják ki, különös figyelmet fordítva az esetleges rendszerszintű következményekre, így adott esetben a más bíróságokon belül folytatott hasonló gyakorlatokra.

2. Az igazságszolgáltatási rendszer reformja

Az igazságügyi minisztérium átfogó módosításcsomagot dolgozott ki az igazságszolgáltatási rendszerről szóló törvényről. 2015 során az igazságszolgáltatásban széles körű vita zajlott a csomagról, amelynek célja a kormány igazságügyi reformstratégiájának végrehajtása. A bolgár büntető törvénykönyv korszerűsítésével kapcsolatos, jóval korábbi ajánlás továbbra is helytálló.

- A kormány igazságügyi reformstratégiájával összhangban el kell fogadni az igazságszolgáltatási rendszerről szóló törvény módosításait – többek között nagyobb beleszólást kell biztosítani az egyéni bírák és ügyészek számára –, valamint gondoskodni kell a módosítások végrehajtásáról, szorosan egyeztetve az igazságügyi hatóságokkal.
- Egy sor célirányos módosítást kell kidolgozni a büntetőeljárások fő problémáinak – különösen a korrupcióval vagy szervezett bűnözéssel kapcsolatos összetett ügyeket érintő problémák – áthidalására.
- El kell fogadni a büntetőpolitika átfogó reformját az igazságügyi reformstratégiában felvázolt elképzeléseknek megfelelően.

3. Igazságszolgáltatási normák

2016-ban Bulgáriának elő kell mozdítania az igazságszolgáltatás kulcsfontosságú területeire vonatkozó reformokat, mint például az általános minőségi és hatékonyságbeli javulás érdekében az igazságügyi térkép megfelelő átalakítása, az e-igazságügy végrehajtása, a fegyelmi eljárásokra vonatkozó egyértelmű normák, valamint az ügyészégi reform folytatása.

- Meg kell reformálni a regionális bíróságokra vonatkozó igazságügyi térképet, és az átfogó minőségi és hatékonyságbeli javulás érdekében ki kell dolgozni a bíróságok általános, valamennyi szintre kiterjedő ésszerűsítésének ütemtervét, amely a bíróságok munkaterheléséről készített átfogó elemzésre építve szükség esetén az erőforrások újraelosztásáról is rendelkezik.
- Világos határidőket kell kitűzni az e-igazságügy végrehajtására, és gondoskodni kell a végrehajtás nyomon követéséhez és irányításához szükséges kapacitások meglétéről.
- Megfelelő gyakorlatot kell kialakítani annak ösztönzésére, hogy a fegyelmi határozatok egyértelmű és objektív normák és elvek mentén születessenek. Független értékelést kell végezni a hivatalban lévő Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács 2012 óta folytatott fegyelmi gyakorlatáról.
- A kormány igazságügyi reformstratégiájában szereplő vállalásnak megfelelően független elemzést kell készíteni az ügyészegről, figyelembe véve az eddig végrehajtott reformintézkedéseket.

4. Korrupció

Az e területen indított kezdeményezéseknek a 2015 tavaszán elfogadott új országos antikorrupciós stratégia végrehajtására kell összpontosulniuk. Kiemelt prioritásként kell kezelni, hogy a nemzetgyűlés mihamarabb újratárgyalja a kormány új antikorrupciós törvényre vonatkozó javaslatát, figyelembe véve a felmerülő konkrét aggályokat, ám a fő elemeket megőrizve – összhangban az antikorrupciós stratégiában megfogalmazott elképzelésekkel.

- Az új antikorrupciós stratégiával összhangban el kell fogadni az új antikorrupciós törvényt, és egy egységes hatóságot kell felállítani, amely erős független mandátummal rendelkezik a magas szinten elkövetett korrupció elleni küzdelem terén. Biztosítani kell az új intézmény késedelem nélküli megalakulását, és rendelkezésére kell bocsátani a szükséges erőforrásokat.
- El kell fogadni a közigazgatási törvény módosítását a belső felügyeletek jogköreinek és függetlenségének megerősítése érdekében, továbbá egységes minimumkövetelményeket kell meghatározni a közszférára vonatkozóan a kockázatértékelési és beszámolási kötelezettség tekintetében.
- A közbeszerzési ügynökség számára törvényes felhatalmazást és megfelelő szervezeti kapacitást kell biztosítani a közbeszerzési eljárások kockázatalapú, mélyreható ellenőrzéséhez.
- Továbbra is erőfeszítéseket kell tenni a belügyminisztériumot érintő hétköznapi korrupció felszámolására. Hasonló intézkedéseket kell indítani más olyan közigazgatási ágazatokban is, amelyek ki vannak téve a korrupció kockázatának.

- Nyomon kell követni a magas szinten elkövetett korrupció gyanújával indított büntetőügyeket – ideértve a bírósági eljárás előtti és a bírósági eljárási szakaszt –, valamint fel kell lépni az azonosított problémák megoldása érdekében.

5. Szervezett bűnözés

Bulgáriával szemben továbbra is elvárás, hogy meggyőző eredményeket mutasson fel a magas szinten elkövetett korrupciós esetekben hozott jogerős elmarasztaló ítéletek terén. Feltétlenül biztosítani kell a megfelelő jogi és intézményi feltételeket a bűnüldözés és a bíróságok, illetve ügyészségek hatékony működéséhez.

- Nyomon kell követni a szervezett bűnözés súlyos formáival kapcsolatos büntetőügyeket – ideértve a bírósági eljárás előtti és a bírósági eljárási szakaszt, valamint az ítéletek végrehajtását –, továbbá fel kell lépni az azonosított problémák megoldása érdekében.
- Mihamarabb kezelni kell az igazságügyi minisztérium szervezett bűnözéssel foglalkozó igazgatóságának kompetenciája és működése terén feltárt problémákat, és az igazgatóság számára biztosítani kell a feladatainak ellátásához nélkülözhetetlen szervezeti stabilitást.
- Módosítani kell a bűncselekményből származó vagyon elkobzására vonatkozó törvényt a vagyyonelkobzási bizottság hatékony tevékenységének biztosítása érdekében.